

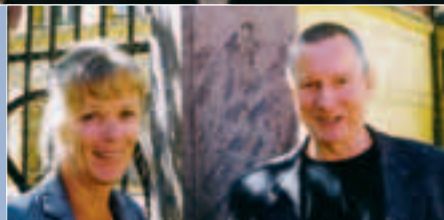
Lektorbladet

Landsmøtet 2002

► Kaos i Namsos?

► Norsk og fransk skole - en sammenligning

Per Thorvald Larsen
Ansvarlig redaktør

LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR ER VIKTIGST

Gjennom arbeidet mitt for Norsk Lektorlag har jeg møtt påstanden om at jeg representerer en konservativ organisasjon som drømmer om gode, gamle dager da lektoren i frakk kunne dosere i fred foran tavla mens lydige elever hørte på. Konkurrerende lærerorganisasjoner ønsker nettopp å skape et slikt bilde av oss – et bilde som er helt i strid med virkeligheten.

Norsk Lektorlag er først og fremst en fagforening der arbeidet for bedre lønns- og arbeidsvilkår for medlemmene tar det meste av tida. Det grundige arbeidet som både lagets valgte organer og sekretariatet til nå har lagt ned i lokale forhandlinger og tariffoppgjøret, viser hvor sentralt slike saker står i organisasjonens arbeid.

Reportasjen fra Namsos videregående skole i dette nummeret av Lektorbladet viser hvordan allmennfaglærerne i Namsos vil møte klart forverrede arbeidsvilkår når de kommer tilbake til skolen etter sommerferien. Det blir planlagt liknende skolebygg andre steder i landet, bl.a. i Rogaland. Men det måtte være mulig å prøve ut alternative pedagogiske metoder i Namsos og andre steder uten å fjerne klasserom, pult, tavler og lærerværelse. Det er som kjent en forskjell på å barbere seg og skjære av seg haka. Lærere og elever i Namsos blir forsøkskaniner i et hittil ukjent omfang i norsk skole.

Norsk Lektorlag er sterkt opptatt av å utvikle det faglige innholdet i skolen og god pedagogikk. Men laget ønsker at utviklingen skal vokse fram av skolens eget behov og ikke tres ned over hodene på oss som jobber i skolen.

Landsmøtet i mars vedtok et solid skolepolitisk program som viser at vi er villige til nytenkning og endringer i skolen. En forutsetning må være at lærernes lønns- og arbeidsvilkår blir ivaretatt når endringer blir foretatt.

Skolen må akseptere endringer i takt med hvordan samfunnet endrer seg. Norsk Lektorlag vil i ord og gjerning vise hvordan man kan skape en god skole som tar med seg de gode sidene i dagens skole på veien videre.

INNHold

Redaktørens spalte	2
Fra sentralstyret	3
Godt lønnsoppgjør	4
Viktig fakta frå lønnsoppgjeret for medlemmer av NLL	5
Kaos i Namsos	6
Advokatens spalte	9
Samstemt landsmøte i Norsk Lektorlag	10
FAGTORGET	12
Lesertorget	21

Forsidebildet:

Statsråd Kristin Clemet og lederen i Norsk Lektorlag Henning Wold fotografert på Norsk Lektorlags landsmøte på Quality Hotel Leangkollen 16-17. mars 2002. (Foto: Per Thorvald Larsen)

Fra sentralstyret

LØNNSOPPGJØRET 2002 ER I HAVN

1. mai kom Akademikerne og de tre andre hovedsammenslutningene til enighet med Staten om en ny hovedtariffavtale. Dette skjedde uten megling, og det er oppsiktsvekkende. Norsk Lektorlag er godt fornøyd med det nominelle tillegget, og ikke minst med lønnsoppgjørets profil.

På sitt landsmøte våren 2000 vedtok Norsk Lektorlag sitt Lønnsmanifest etter en grundig prosess og spennende debatt. Hovedelementet her er at vi ønsker et lønnsystem som er bygd på to ”grunnpilarer”: for det første et sentralt oppgjør basert på utdanning og ansiennitet som gir en anstendig lønn for våre medlemmer, og for det andre: reelle, lokale forhandlinger. Her skal ekstra lønnstrinn gis til dem som blant annet påtar seg mye ansvar, tar videreutdanning, bidrar til skoleutvikling osv.

Med et lenge etterlengtet prosenttillegg (3,1) på hovedlønnstabellen for våre medlemmer og blant annet 1,3 milliarder til lokale forhandlinger representerer årets lønnsoppgjør utvilsomt et gjennombrudd for det syn på lønnsdannelse som Norsk Lektorlag og Akademikerne står for. Det er også gledelig å registrere at de andre hovedsammenslutningene etter hvert ”kommer etter”, om enn noe nølende og motvillig.

Mye av årsaken til at offentlig ansatte i Norge år for år ble lønnstapere i forhold til ansatte i privat sektor, er jo nettopp å finne i den statiske modellen for lønnsdannelse som de tradisjonelle sentrale oppgjørene på 70-, 80- og 90-tallet representerte. Når hundretusener skulle ”løftes” samtidig og med samme kronetillegg, kunne dette synes dyrt for staten. Derfor ble det relativt beskjedne tillegg for den enkelte og prosentvis minst for de lengst utdannede. Årets lønnsoppgjør er på bakgrunn av dette et skritt i riktig retning for å tette lønns-gapet mellom offentlig og privat sektor

og bidrar til økt mobilitet og fleksibilitet og dermed til fornyelse av offentlig sektor, noe de fleste ser behov for.

For Norsk Lektorlag er det viktig at norsk skole igjen blir i stand til å konkurrere om de lengst utdannedes arbeidskraft. Kunnskapsnasjonen Norge har faktisk ikke råd til at de mest kompetente ikke finner skoleverket interessant og utfordrende som arbeidsplass, med tanke på den harde internasjonale konkurransen. Det er derfor gledelig å registrere at både rikspolitikere og næringslivet har forstått dette.

Norsk Lektorlag har fremmet et forslag om lønnet praktisk-pedagogisk utdanning for hovedfagskandidater i forbindelse med behandlingen av Stortingsmelding nr. 16 - ”Lærerutdanningsmeldingen”. Denne skal vedtas av Stortinget før sommerferien. Vi føler oss sikre på at en lønnet praktisk-pedagogisk utdanning vil bringe flere lektorer til skolen. Her har våre politikere en gyllen anledning til å vise i praksis at man er villig til å ta i bruk nye virkemidler for å øke undervisningspersonalets faglige kompetanse. Men for å høyne undervisningspersonalets status generelt er selvsagt høyere lønn fortsatt det viktigste. Norsk Lektorlag har i et drøyt år hatt fulle faglig-politiske rettigheter gjennom hovedsammenslutningen Akademikerne. Vi har i denne perioden doblet vårt medlemstall og får daglig nye medlemmer. Vi registrerer økt profesjonsbevissthet og lektoridentitet blant våre medlemmer, og det er gledelig. Norsk Lektorlag arbeider kontinuerlig for å skape bedre lønns- og arbeidsvilkår for lektorgruppen. Årets lønnsoppgjør har vist det. Ha tillit til oss!

En god og velfortjent sommerferie til alle!

Henning Wold

Foto: Øivind Larsen

Henning Wold er leder for Norsk Lektorlag

GODT LØNNS- OPPGJØR

Foto: Øivind Larsen

Generalsekretær Otto Kristiansen er Norsk Lektorlags forhandlingsleder og representerer NLL i Akademikerne Stat.

Norsk Lektorlag er nå i havn med sitt første hovedtariffoppgjør som fagforening med fulle rettigheter og som medlem av Akademikerne. For første gang på flere år kom partene i statsoppgjøret i mål uten megling eller konflikt. Akademikerne valgte å godta oppjøret uten å sende det til uravstemning.

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norsklektorlag.no

Forhandlingslederen i Norsk Lektorlag, generalsekretær Otto Kristiansen, sier seg godt fornøyd med hovedtariffoppgjøret, som det ble enighet om natt til 1.mai.

Det er grunn til å være tilfreds med resultatet, sier Kristiansen i en samtale med Lektorbladet. – Dette kan jeg si dels fordi det ble gitt et prosentvis tillegg på hovedlønnstabellen som treffer våre medlemmer godt, dels fordi potten avsatt til lokale forhandlinger er mer enn dobbelt så stor som potten som ble avsatt ved forrige hovedtariffoppgjør. Vi skal arbeide for at vi kommer like godt ut av de lokale forhandlingene i år som i fjor. Dette vil bidra til ytterligere lønnsvekst for en vesentlig del av lektorgruppen. Den økte lånerammen i Statens Pensjonskasse må betraktes som svært positiv, ikke minst for yngre medlemmer. For de eldre medlemmene er det positivt

at det gis mulighet for tjenestefrihet med lønn, alternativt lønnskompensasjon, fra fylte 62 år.

I hvilken grad fikk Akademikerne gjennomslag for kravene sine?

Akademikerne vant fram et stykke på vei i og med at den lokale potten ble så stor som den ble. Men vi hadde i utgangspunktet ønsket denne potten enda større. Vi er også fornøyd med at vi nådde fram med krav som går på fellesbestemmelser og sentrale og lokale forhandlingsbestemmelser, og selvsagt også med prosenttillegget på tabellen.

Kan du si noe om Norsk Lektorlags prioriteringer i justeringsoppgjøret?

Vi ønsker bl.a. å opprette flere stillingskoder som kan brukes i lokale

forhandlinger, for eksempel seniorlektor. En slik stilling skal være en faglig avansementsstilling som vil gjøre det mulig for en lektor å avansere lønnsmessig uten å gå over i administrativ stilling. Dette vil bidra til rekruttering av lektorer til skolen, og dermed til styrking av den faglige kvaliteten.

For å øke fleksibiliteten ved de lokale forhandlingene ønsker vi også flere lønnsalternativer på hvert ansiennitetsstrinn i lønnsramme for lektorer.

Dessuten vil vi fremme krav som hvis de blir innfridd, vil komme enkelte grupper av våre medlemmer til gode. Disse kravene vil være rettet inn mot grupper det er vanskelig å rekruttere og beholde. Vi har gode forhåpninger om at vi når justeringsoppgjøret og de lokale forhandlingene er over, har oppnådd en akseptabel lønnsvekst for våre medlemmer, avslutter generalsekretær Kristiansen.

Viktige fakta frå lønnsopp- gjeret for medlemmer av NLL:

Prosentvis tillegg på 3,1% f.o.m. ltr. 31 t.o.m. ltr. 70.

Justeringspott på 1,5% med verknad frå 1.8.

Årlege lokale forhandlingar med verknad frå 1.9. Årets pott er på 2%.

Ramma for bustadlån i Statens Pensjonskasse blir auka frå 500 000 til 750 000 kr.

Seniorpolitiske tiltak i form av høve til å tenestefri med løn eller ekstra kronetillegg for å vente med å slutte.

UTDRAG FRÅ NY HOVUDLØNSTABELL FRÅ 1.5.2002.

Ltr. 36	: 271800 (263600)
Ltr. 37	: 276100 (267800)
Ltr. 38	: 280400 (272000)
Ltr. 39	: 284800 (276200)
Ltr. 40	: 289500 (280800)
Ltr. 41	: 294100 (285300)
Ltr. 42	: 299300 (290300)
Ltr. 43	: 304400 (295200)
Ltr. 44	: 309700 (300400)
Ltr. 45	: 315000 (305500)
Ltr. 46	: 320500 (310900)
Ltr. 47	: 326100 (316300)
Ltr. 48	: 331900 (321900)
Ltr. 49	: 337700 (327500)
Ltr. 50	: 343600 (333300)
Ltr. 51	: 349600 (339100)
Ltr. 52	: 355900 (345200)
Ltr. 53	: 362600 (351700)
Ltr. 54	: 368800 (357700)
Ltr. 55	: 375500 (364200)
Ltr. 56	: 382200 (370700)
Ltr. 57	: 388900 (377200)
Ltr. 58	: 396100 (384200)
Ltr. 59	: 403300 (391200)
Ltr. 60	: 410500 (398200)
Ltr. 61	: 418300 (405700)
Ltr. 62	: 426500 (413700)
Ltr. 63	: 434800 (421700)
Ltr. 64	: 443000 (429700)

Hovudlønstabellen pr.30.4. står i parentes.

tema

– eit nytvikla norsk-
verk for AA, MD og ID

Nytt i år: Bøker for VK1

For eleven:

- Lærebok med tekstsamling for kvart årstrinn gir eleven ein nøkkel til å gå inn i stoffet.
- Ressurs- og oppgåvebok for kvart årstrinn gir betre orden og struktur i elevarbeidet.

For læraren:

- Ein perm med fagleg-pedagogisk bakgrunnsstoff og idear til undervisninga.
- Eit CD-sett med tekstar frå tekstsamlinga og utvalde musikkutt.

Forfattarar av Tema 2: Benthe Kolberg Jansson, Kristian E. Kristoffersen, Jannik Krogh og Per Arne Michelsen.

Både nynorsk- og bokmålsutgåve.

KONTAKT OSS!
www.samlaget.no

Skolebokinformasjonen
Det Norske Samlaget,
Boks 4672 Sofienberg, 0506 Oslo.
Tlf 22 70 78 00 Faks 22 68 75 02
E-post: skolebokinfo@samlaget.no

Kaos i Namsos?

NYTT ALLMENN FAGBYGG UTEN KLASSEROM OG TAVLE I NAMSOS. SVENSK SKOLEMODELL INNFØRES FOR FØRSTE GANG I NORGE.

Fra neste skoleår møter allmennfagelevne i Namsos et skolebygg uten klasserom, tavle og pulter. Som første skole i Norge innfører den nye Olav Duun videregående skole i Namsos en variant av den svenske skolemodellen Skola 2000 med omfattende omorganisering av skoledagen og en helt ny type skolebygg. Lektorbladet har besøkt en travel byggeplass i Namsos, der norsk skolehistorie blir skrevet til høsten.

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norsklektorlag.no

Bygget ved Olav Duun videregående skole skal stå ferdig til skolestart.

Foto: Per Thorvald Larsen

Fra 1. august flytter elevene fra bygningen til det gamle Namsos gymnas inn i nybygget på Olav Duun videregående skole i Namsos. Pedagogisk leder Bjørnar Smines viser Lektorbladet rundt i nybygget i utkanten av Namsos. For første gang møter elever og lærere på allmennfaglig studieretning et bygg uten klasserom og tavler. Hvert klassetrinn har fått en etasje der det er et fellesrom på 174 m². Her skal det være sittegrupper der hele årstrinnet skal lære i fellesskap i team. Elevene skal ikke ha pulter. Man legger vekt på elevens individuelle læring, og læreren skal være veileder. Tradisjonell timeplan vil være borte, og klassetrinnsteamet skal organisere seg selv. Modellen er basert på at lærere og elever er på skolen 35 timer i uka.

NY PEDAGOGISK PLATTFORM

Vi har funnet fram til en ny pedagogisk plattform og et nytt opplæringsprogram, forklarer en entusiastisk pedagogisk leder Bjørnar Smines. – Vi skal tilrettelegge for økt mangfold. Lærere og elever

Pedagogisk leder Bjørnar Smines viser hvor glassveggen til lærernes arbeidsrom skal stå.

Foto: Per Thorvald Larsen

skal spille på lag. Derfor er klassebegrepet borte. Lærernes arbeidsrom er adskilt fra elevenes fellesareal med en glassvegg. Lærerne skal være så nær elevene som mulig. Det sosiale står sentralt i læreplanen, og derfor er det viktig at det også fysisk er lagt opp til et fellesskap mellom lærere og elever i bygget. I hver etasje er det noen mindre grupperom, men ingen klasserom der lærerne kan undervise en klasse med tavle og kritt.

Fellesskapet mellom lærere og elever blir større ved at lærerværelset fjernes, og det blir felles spiserom, garderober og toaletter for lærere og elever, forteller Smines.

Ser skolen på nyorganiseringen som et forsøk?

Vi er ingen forsøksskole. Skolen utnytter handlingsrommet som læreplan, regelverk og lov gir, sier Smines. Departementet er medaktør slik at vi ikke går ut over regelverket. Vi har ryggdekning i departementet for det vi gjør. Trond Giske var selv her i sin statsråd tid og var begeistret for planene våre.

Man føler ikke et ansvar for elevene som skal gå på en så vidt utradisjonell skole?

Naturligvis gjør vi det. Men grunnskolene i nærmiljøet er helt på linje med oss. Elevene er vel forberedt fra grunnskolen. Skolesjefen i Namsos er spesielt opptatt av det 13-årige skoleløpet. Her ligger innebygd helt andre muligheter for differensiering og individuell tilpasning av undervisningen enn i en tradisjonell skole.

Har det vært stor uenighet i kollegiet?

Det er ikke overraskende at det har vært det. Men konstruktiv uenighet er noe vi kan vokse på. Ledelsen er bevisst på at det er ulike syn. Men vi har hatt meningsbrytning med spore til negativitet. Noen har villet bremse bare for å bremse. Det finnes ingen fasit når det gjelder hva som er god læring. Motstanden i kollegiet er til å leve med, avslutter Smines som gleder seg til å møte elevene på den nye skolen.

LEKTORLAGETS TILLITSVALGTE ER BEKYMRET.

Norsk Lektorlags skoletillitsvalgte ved Namsos videregående skole, Bjørn Frosthammer, som også er leder i Nord-Trøndelag Lektorlag, ser med bekymring fram til neste skoleår.

Jeg er ikke imot pedagogiske reformer, men jeg er bekymret over at alt skal skje på en gang, sier Frosthammer til Lektorbladet mens vi utstyrt med hjelmer vandrer rundt på en hektisk byggeplass i duskregn og sol om hverandre. – Jeg foretrekker heller å ta et skritt av gangen, sier Frosthammer.

Er lærerne blitt tatt med på råd i planprosessen?

I hvert fall ikke i tilstrekkelig grad. Skoleledelsen benytter styringsretten. Vi er ikke blitt tatt nok hensyn til. I forarbeidet til nybygget var det tegnet inn klasserom i hver etasje. I høst vedtok styringsgruppa å fjerne klasserommene. Det blir vanskelig å undervise forsvarlig. Jeg forstår ikke hvordan vi skal kunne avvikle større skriftlige prøver. I nybygget er det bare tavler i laboratoriene. Vi kan ikke være uten tavler, dersom vi

Bjørnar Smines (t.v.) og Bjørn Frosthammer på byggeplassen i Namsos. Foto: Per Thorvald Larsen

skal kunne nytte varierte undervisningsformer.

Pedagogisk sett blir det vanskelig å være allmennfaglærer i Namsos. Lærerne har også fått liten opplæring i den tavlefrie undervisningen som nå skal innføres.

Hvordan blir lærernes arbeidsmiljø?

- Det blir problematisk å være uten personalrom/lærerværelse. Lærerne får et arbeidsrom som er skilt fra elevene bare med en glassvegg. Når vi er så nær elevene, blir det vanskelig å føre konfidensielle samtaler med kollegene. Elevene kan misoppfatte læreren når de hører bruddstykker av en samtale. Når lærerne nå får felles spiserom, toalett og garderobe med elevene, blir det ikke enkelt for læreren å beholde integriteten

som voksent menneske. Lærerne vil alltid være synlige for elevene, og de blir helt uten noen privatsfære på arbeidet. Ikke noen steder kan lærerne telefonere, hvile eller arbeide uforstyrret. Egne personal- og pauserom er da vanlige i arbeidslivet ellers.

Hva vil du gjøre videre som tillitsvalgt?

Jeg har hele tiden forsøkt å være konstruktiv. Jeg vil prøve å forholde meg til elevene slik at de får størst mulig faglig hjelp. Arbeidsmiljøet til lærerne får vi arbeide videre med i samarbeid med verneombud og andre organisasjoner, slutter Bjørn Frosthammer, som frykter konsekvensene av det som nå skal skje i Namsos.

Bjørn Frosthammer er skoletillitsvalgt ved Namsos videregående skole og leder for Nord-Trøndelag Lektorlag. Han frykter forverrede arbeidsvilkår for lærere og elever i Namsos til høsten.

Foto: Per Thorvald Larsen

LES NORSK LEKTORLAGS NETTAVIS !

Nettavisen til Norsk Lektorlag (www.norsklektorlag.no) blir dagleg oppdatert med nytt, aktuelt stoff om skole og utdanning. I nettavisen finn du engasjerte reportasjar og artiklar, og det er lenker vidare til skolestoff i aviser landet rundt. Eksempel på eit emne som er blitt følgt opp frå dag til dag, er saka om hjelpemiddel til eksamen, der Norsk Lektorlag har vore aktivt på banen frå fyrste dagen. Redaktør for nettavisen er Fred Olav Slutaas. Norsk Lektorlags nettavis har alt fått ry for å vere ei sentral kjelde for skolestoff og får stadig nye lesarar, også utanom medlemmene.

Advokatens spalte

ORGANISERING AV LÆRERNES PAUSE- OG HVILEROM

Da det ved enkelte skoler er ytret et ønske fra ledelsen om å samle elever og lærere på samme pause- og hvilerom, er jeg blitt bedt om å gi en kort redegjørelse for om dette på noe måte kan være i strid med det regelverk som skal sikre arbeidstakeren et godt arbeidsmiljø.

Etter min kunnskap er tanken om et felles pause- og hvilerom for lærere og elever helt nytt i Norge. Det er således ingen praksis vedrørende spørsmålet om skoleledelsens adgang til å foreta slike omorganiseringer. Etter de opplysninger jeg har fått, er de fleste lærere skeptiske til felles hvilerom med elevene. De anser at en slik ordning uthuler den perioden på dagen som skal utgjøre de avtalte hvilepauser og fritid.

Det rettslige utgangspunktet for å vurdere dette forholdet finnes i arbeidsmiljøloven av 4 februar 1977 nr. 4. Videre vil hovedavtalen i Staten, samt særavtaler for skoleverket ha bestemmelser som kan være aktuelle i en slik konflikt. Jeg vil i dette innlegget kort ta for meg bestemmelsene i arbeidsmiljøloven, samt hovedavtalen.

Det følger av arbeidsmiljølovens § 7 at "arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt forsvarlig ut fra både en enkeltvis og samlet vurdering av de faktorer i arbeidsmiljøet som kan ha innvirkning på arbeidstakers fysiske og psykiske helse og velferd."

Dette er en generell regel. Den kan likevel ha betydning for det tilfellet vi her diskuterer. Det er allment kjent at

lærerens hverdag blir mer og mer stressende. Mange lærere sliter med helseproblem. For disse lærerne vil det være svært viktig en gang i løpet av dagen å kunne trekke seg tilbake på et rom der de får fri fra elevene og i fred og ro kan samtale med andre kolleger. Felles hvilerom for elever og lærere vil således utgjøre en betydelig forverring av arbeidsmiljøet.

Det følger videre av arbeidsmiljølovens § 8 at arbeidstakeren skal vernes mot støy. Det er åpenbart at den naturlige støy som kommer fra elevene i en klassesituasjon er en del av læreryrket. Det er imidlertid desto viktigere å kunne tilby lærerne "støyfrie hvilerom".

I arbeidsmiljølovens § 51 er det inntatt regler om hvilepauser og fritid. Dersom arbeidstiden er over 5 1/2 time i døgnet, skal arbeidet avbrytes med minst en hvilepause. I utgangspunktet skal arbeidstakeren forlate arbeidsrommene i denne hvilepausen. For lærerens del vil det bety klasserommene. Dersom elevene imidlertid overflyttes fra klasserommene til et felles hvilerom sammen med lærerne, vil det være et spørsmål om dette er i overensstemmelse med kravet om at lærerne skal forlate arbeidsrommet. Etter min oppfatning vil en slik ordning innebære en uthuling av denne bestemmelsen.

Hovedavtalen i staten har ingen spesielle bestemmelser om pause- og hvilerom. Hovedavtalen gir imidlertid en rekke viktige regler vedrørende de ansattes medbestemmelsesrett. Det følger av

Advokat Geir Lippestad er Norsk Lektorlags faste advokat.

Han tar opp aktuelle juridiske spørsmål av interesse for medlemmene. Som en medlemsfordel i Norsk Lektorlag tilbyr advokat Lippestad medlemmene inntil en time gratis juridisk konsultasjon i private saker som ikke angår arbeidsforholdet. For private saker kan du kontakte advokat Lippestad på tlf. 23 32 79 99 eller e-postadresse: geir@lippestad.no

Foto: Privat

avtalens § 13 at det skal forhandles med de ansatte når arbeidsgiver ønsker å vurdere disponering av arealer til bla. hvilerom. Det følger av hovedavtalens § 17 at "dersom det ikke er mulig å komme frem til enighet, skal det foretas meglings med sikte på å løse saken". Dersom meglingen ikke fører frem, skal de tillitsvalgte uten ugrunnet opphold med-

dele arbeidsgiver at de krever saken avgjort av en partssammensatt nemnd med nøytral leder, eller om de vil bringe saken inn for fagdepartementet.

Som nevnt innledningsvis er det svært usikkert om arbeidsgiver på egen hånd kan omdisponere lærerens hvilerom til felles hvilerom for lærer og elever. Ut i fra arbeidsmiljølovens regler vil jeg

driste meg til å si at dersom det kan dokumenteres helseskader ved en slik omdisponering, er den neppe lovlig. Ut i fra reglene i hovedavtalen vil jeg videre si at det er krav til saksbehandling før arbeidsgiver kan beslutte en slik endring. Spørsmålet skal løses ved forhandlinger med de ansattes representanter.

Samstemt landsmøte i Norsk Lektorlag

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norskleksorlag.no

Landsmøtet i Norsk Lektorlag 16. og 17. mars på Quality Hotel Leangkollen i Asker viste en samstemt organisasjon. Høydepunktet på landsmøtet var hilsningstalen fra statsråd Kristin Clemet. Foredragene til professor Arild Tjeldvoll og leder i Akademikerne Per Kristian Sundnes falt også i god jord. Landsmøtet vedtok enstemmig Skolepolitisk program og åpnet medlemsparagrafen til å omfatte alle med den nye mastergraden.

Foto: Per Thorvald Larsen

Det 5. ordinære landsmøtet i Norsk Lektorlag samlet ca. 80 delegater på Quality Hotell Leangkollen i Asker helgen 16-17 mars. Sentralstyrets årsmelding for 2001 vitnet om en organisasjon i framgang og rask vekst. Ordsiftet på landsmøtet viste en samstemt organisasjon der det er bred enighet om skole- og lønnspolitikk. Det

grundig forberedte utkastet til Skolepolitisk program ble vedtatt enstemmig uten større debatt. Det eneste tilløp til høy temperatur i salen kunne man spore under debatten om Norsk Lektorlags logo. Landsmøtet vedtok å beholde den opprinnelige logoen, men i en protokolltillførsel ble sentralstyrets behandling av logosaken bokstavelig talt ugle-

sett. Enden på visa ble at Sentralstyret etter landsmøtet tok kritikken til følge og la saken ut til uravstemning. Uravstemningen støttet landsmøtevedtaket, og ugla blir stående. Sentralstyremedlem og fylkesleder i Rogaland Else Berner orienterte engasjert om planene for Skola 2000 i Rogaland.

Statsråd Kristin Clemet hilste Norsk Lektorlag landsmøte. Foto: Per Thorvald Larsen

Landsmøtet vedtok uten debatt en ny medlemsparagraf som gjør at alle med den nye mastergraden kan bli medlem av laget. På denne måten legger Norsk Lektorlag grunnlaget for å kunne bli en ledende lærerorganisasjon for alt undervisningspersonale med den høyeste grad av faglig fordypning innen de forskjellige fagområdene.

Henning Wold, Tønsberg ble gjenvalgt som leder uten motkandidat. Applausen etter både landsmøtetalen og valget viste hvilken ubestridt sterk stilling Wold har i organisasjonen. De to nestlederne Gro Elisabeth Paulsen og Sigrid Skogan ble

likeledes gjenvalgt sammen med sentralstyremedlemmene Else Alvik og Else Wigen Berner. Nye sentralstyremedlemmer ble Helge Bugge Eriksen fra Telemark og Inge Johnsen fra Akershus. Monica Haugland og Fred O. Slutaas var ikke på valg.

ENGASJERTE LANDSMØTEFOREDRAG

De tre engasjerte landsmøteforedragene bidro til å gi landsmøtet både skole- og lønnspolitisk tyngde.

Statsråd Kristin Clemet presiserte i sitt hilsningsforedrag at kunnskapsfordeling er god fordelingspolitikk. Hun gav uttrykk for at hennes visjon er å gi barn og unge den best mulige skolegang. – Vi bør ha en skole vil føler stolthet over, innad og utad. Vi må kunne vise fram norsk skole som et eksempel for andre land.

Det vil alltid være rom for forbedring og mer kvalitet. Kunnskap blir stadig viktigere, og det er en kilde til det vi oppfatter som velferdsgodene: bedre helse, tillit, flere valgmuligheter, selvhjelpenhet og det å greie seg i arbeidslivet, sa Kristin Clemet. Hun understreket videre behovet for å kombinere pedagogisk fornyelse med sikring av basiskunnskaper, og følte nok at synspunktene falt i god jord i forsamlingen.

Professor Arild Tjeldvoll imponerte

landsmøtet med et analyserende foredrag der han vurderte norsk skole i et internasjonalt perspektiv. Han beskrev hvordan norsk skole etter hans syn har utviklet seg bort fra faglige, akademiske krav og setter prosessen og det sosiale i forgrunnen. I stedet for reformpedagogens tese om at "Trivsel skaper læring" vil Tjeldvoll sette tesen "Læring skaper trivsel". Etter Tjeldvolls oppfatning kan elevene lære hva som helst, bare læreren er god nok.

Gode lærere er lærere med høyt faglig nivå, kommunikasjonsferdighet og empati. Vi må velge mellom en prosessorientert eller kunnskaporientert skole, sa Tjeldvoll.

Lederen i Akademikerne, Per Kristian Sundnes, gav en ryddig innføring i Akademikernes lønnspolitikk, der han bl.a. skisserte opp den historiske utviklingen for lønnsdannelsen i offentlig sektor fram til årets lønnsoppgjør. Akademikerne vil i sin lønnspolitikk at offentlig sektor skal være lønnsledende og man ønsker mobilitet mellom privat og offentlig sektor. Akademikernes lønnspolitikk er å klare å gjøre mer lokalt enn sentralt og å kjempe for dem med høy utdanning, mente Sundnes.

Sentralstyret i Norsk Lektorlag etter landsmøtet i 2002: F.v.: Helge Bugge Eriksen, Inge Johnsen, Monica Haugland, Else Alvik, Sigrid Skogan, Fred Olav Slutaas, Henning Wold, Gro Elisabeth Paulsen. Else Berner var ikke tilstede da bildet ble tatt. Foto: Øivind Larsen

Arild Tjeldvoll og Anne Welle-Strand

NORSK OG FRANSK SKOLE –EN SAMMENLIGNING

Foto: Øivind Larsen

Arild Tjeldvoll er professor i komparativ utdanningsforskning ved Universitetet i Oslo. Anne Welle-Strand har doktorgrad i internasjonal utdanningspolitikk fra Universitetet i Stockholm og er førsteamanuensis ved Handelshøgskolen BI.

Kvalitet og organisering av norsk skole er under debatt. Tilsvarende tema diskuteres intenst i en rekke land, også Frankrike. Denne debatten, erfaringer med egne barn i ulike lands skolesystem (USA, Zimbabwe og fransk skole i Sør-Afrika og USA), erfaringer med norsk skole og Den franske skolen i Oslo, samt egen faglig bakgrunn har inspirert til noen sammenlignende betraktninger. Tydelige forskjeller i den praktiske pedagogikken i norsk skole og i Den franske skolen i Oslo gir grunn til å spørre: Kan norske og franske skoleledere, lærere og foreldre ha noe å lære av hverandre?

Fagtorget

Norsk og fransk skole har en felles arv i Comenius's enhetsskoletanker og fransk opplysningstid, med vekt på forholdsvis mange fag. Den franske skolen ser ut til å ha videreført denne filosofien tydelig, forsterket av den franske rasjonalismen. Den norske pedagogikken har blitt sterkt påvirket av amerikansk pragmatisme og progressivisme, med sterkere vektlegging av læringprosessen enn kunnskapsresultatene, basert på antakelser om at problemorientering og elevsentring i tillegg til trivsel vil gi god kunnskapslæring. Det kan stilles spørsmål om hvorvidt denne antakelsen har klart å legitimere sin gyldighet internasjonalt.

Den pedagogiske utvikling fra ulike filosofiske røtter ser ut til å gi praktiske forskjeller når det gjelder innhold, metodikk, evaluering og organisering i de to landenes skole. I fransk skole er det tidligere sterkere vekt på leseopplæring og lekser enn i norsk skole. Når det gjelder fag og lærestoff slår forskjellene tydelig ut i fag som matematikk, naturfag, klassiske fag og filosofi. Generelt legges det i fransk skole større vekt på fagene og deres metodikk. I norsk lærerutdanning anses faget peda-

gogikk fortsatt som viktig, selv om det er gitt en redusert vekt i de senere reformer. I Frankrike eksisterer knapt pedagogikk som eget fag, mens fagdidaktikken har en fremtredende plass.

I fransk skole begynner opplæringen i matematikk allerede i barnehagen (maternelle). Også grammatikkopplæringen blir vektlagt adskil- lig sterkere og tidligere i fransk enn i norsk skole. Dette kan naturlig ses i sammenheng med at de klassiske fag (latin og gresk) fortsatt har en posisjon på ungdomstrinnet. Grunnlaget for å mestre disse språk legges i vesentlig grad i tidlig systematisk grammatikkopplæring. Generelt er kravene til faglige resultater sterke, og repetisjon av et klassetrinn («gå om igjen») er ikke uvanlig i Frankrike, mens det i Norge i praksis ikke forekommer, fordi det ville brutt med det filosofiske grunnsyn om "elevtilpasset opplæring".

Dersom elevene i fransk skole gjør det svært bra kan de «hoppe» over et klassetrinn, hvilket praktisk talt ikke forekommer i Norge. I Norge ansees det som viktigere å holde de sosiale enhetene samlet, enn å nå fastsatte kunnskapsmål til bestemt tid. Et annet aspekt hvor de to lands organisering er forskjellig gjelder prinsippet om skifte

av lærer hvert år i fransk skole, mens det i Norge har rådet et omvendt prinsipp; lærerne følger elevene oppover i klas- setrinnene lengst mulig. Mens det i Norge legges vekt på trygghet ut fra kon- tinuitet, ønsker man i fransk skole å trene elevene i å tilpasse seg nye forhold.

Forskjellen i klasseromsmetodikk indik- eres bl.a. av at antall elever pr lærer generelt er større i fransk skole, og at elevene i større grad enn i norsk synes å bli vant til å arbeide på egen hånd. Disiplinen er betydelig strammere allerede fra barnehagen, hvor det også legges sterk vekt på språkbeherskelse og begrepslæring. Dermed er grunnlaget for tilegnelse av kunnskaper på barnetrinn og ungdomstrinn annerledes enn i norsk skole. Det synes også som om pensum og læremidler er tydeligere strukturert og at læringen er mer direkte rettet mot de oppstilte kunnskapsmål.

Undervisningen er tydelig lærersentrert, klart forskjellig fra den norske, hvor det lenge har vært et prinsipp at læreren mer skal virke som veileder enn som leder, hvilket er naturlig med en elevsentrert læreplan og prinsippet om elevtilpasset opplæring. Gruppearbeid og frie aktiviteter er mindre omfattende i fransk enn i norsk skole. Det gis indikasjoner på at franske elever har mer «time on task» enn norske, og tilsvarende mer effektiv læring i forhold til de gitte kunnskapsmål. Det ser også ut til at det i den franske skolen legges mer vekt på ferdighet i presentasjon, på det å skrive

“Dersom elevene i fransk skole gjør det svært bra kan de «hoppe» over et klassetrinn, hvilket praktisk talt ikke forekommer i Norge.”

pent og på å holde orden. Integrering av fremmedspråklige elever er forskjellig i de to land ved at franskmennene øker innsatsen i fransk, når eleven henger etter, mens norsk skole hittil har vektlagt morsmålsundervisning.

Mens det i fransk skole oppfattes som noe naturlig og logisk å skulle vurdere og kontrollere læringsresultater og systematisk rapportere om oppnådd nivå til foreldrene, er det i Norge langt på vei et omvendt forhold. Her vektlegges i større grad en mer uformell vurdering av elevenes læring gjennom kommunikasjonen på foreldremøter og konferansetimer. Systematisk vurdering av elevenes læringsresultater, oppførsel og orden starter allerede i barnehagen (3 år) i den franske skolen, hvor foreldrene blir informert ved karakterkort. En systematisk vurdering fortsetter gjennom hele grunnskolen. Omfanget av kontroll og vurdering er betydelig større enn i Norge. Foreldrene blir hele tiden holdt tydelig oppdatert på hvordan status er for barnas læring og oppførsel. Et annet uttrykk for den sterkere vekt på avsluttende evaluering i fransk skole enn i norsk er at elevene går opp til eksamen i flere fag, enn tilfellet er i Norge, hvor man baserer seg mer på et system med standpunkt karakterer for hvert fag, hvor også elevens motivasjon, iver og deltagelse tillegges vekt. I det norske systemet har elevene kun eksamen i et fåtall fag. I de fag hvor det ikke avholdes eksamen teller standpunkt karakteren som slutt karakter. Disse vurderingene fra læringsprosessen underveis teller til slutt like mye samlet som eksamens karakterene.

I Norge har det vært gjort flere fremstøt

for ikke bare å minimere, men til å avskaffe tradisjonelle former for formell evaluering (jfr. karakterdebattene).

“Foreldrene blir hele tiden holdt tydelig oppdatert på hvordan status er for barnas læring og oppførsel.”

Denne ulike vektlegging av evalueringens form og funksjon i de to land kan ses som en konsekvens av ulik pedagogisk filosofi, ulik vektlegging av innhold og ulik klasseromsmetodikk. I den franske, kunnskapssentrerte læreplan og strukturerte undervisning med klare mål blir det logisk å ha en mer formalisert evaluering som et tjenlig instrument til tydelig kommunikasjon mellom hjem og skole for å vise i hvilken grad skolen har lyktes i å nå kunnskapsmål. I Norge, med en elevsentrert læreplan og tilpasset opplæring som prinsipp, oppfattes kontrollpreget evaluering av mange som å ha negative virkninger i forhold til elevens selvbilde og motivasjon, og dermed å være i motsetning til læreplanens overordnede mål. Også i Norge oppfattes imidlertid evalueringen som viktig konstruktiv tilbakemelding om elevens læring, men formen tilstrebes å være mer uformell og orientert mot å gi vurdering av resultat og adferd i forhold til elevens forutsetninger.

Mens det i det norske system har vært, og er, en intens debatt om hvorvidt den nye førsteklassen skal preges av barnehagens eller skolens tradisjon, begynner «skolens tradisjon» i det franske system allerede i barnehagen (3 år). Det er en umerkelig overgang mellom barnehage og fransk første klasse (6 år). Egne erfaringer med barn i Den

franske skoles barnehage i Oslo indikerer at man her i stor grad synes å ha lyktes med å forene prinsipper for lek og systematisk læring. Sagt på en annen måte: Oppførselen både inne og ute viser at elevene leker og trives, mens karakterkortet viser at de også har lært begreper og ferdigheter. Med undervisning fra 8.30 til 14.30 og med «étude» etter skoletid (maks fra kl. 14.30-16.30) er «heldagsskolen» allerede normalordning, for de foreldre som ønsker å benytte dette tilbudet.

Når en sammenfatter inntrykkene fra de to skoleslag er det tydelig at en står overfor to prinsipielt ulike typer pedagogikk i praksis på grunnskolenivå. Norsk videregående skole vil med nødvendighet være noe mindre forskjellig fra den franske, fordi fagene spiller en mer sentral rolle. Likevel, den særegne norske pedagogikken knyttet til enhetsskolen har i ikke uvesentlig grad blitt videreført til videregående nivå over de siste årtier, i takt med at også dette skoleslaget i praksis er blitt en skole for alle, med samordning av retninger, linjer og kurs og mulighet for bytte fra en linje til en annen. Den nye læreplanen for videregående skole forsterker inntrykket av at også norsk videregående skole preges av en pedagogikk som er prinsipielt ulik den franske.

Egenarten ved den franske skolen som pedagogisk alternativ har interessante faglige og sosiale utslag. Avgangseksamen fra fransk videregående skole gir lettere adgang til studier internasjonalt enn den norske, hvor elevene oftere må gjennomgå spesielle tester. Dette er én indikasjon på at det faglige nivået er høyt. Skolen har en svært flerkulturell elevsammenset-

“Det er en umerkelig overgang mellom barnehage og fransk første klasse.”

ning, uten at den i praksis kjenner de disiplin- og voldsproblemer som preger flere norske storbyskoler med flerkulturell elevmasse. Dette sosiale faktum er interessant selv om en tar hensyn til skolestørrelse. Her kunne kanskje norske skolemyndigheter ha noe å lære.

Sammenhengen mellom foreldrenasjonalitet og skolevalg er interessant som uttrykk for foreldrenes praktiske vurdering og valg av pedagogiske alternativer. Blant foreldrene med barn ved Den franske skolen er det 40% hvor begge foreldre er norske, og 40% hvor en av foreldrene er norsk. I praksis innebærer dette at 80% av de foreldre som har elever ved skolen har et valg mellom norsk og fransk skole, og velger fransk, selv når det innebærer skolepenger.

Både pedagogikk, skolekultur og resultater fra Den franske skolen gjør den til en særegen utdanningspolitisk erfaring i Norge. Kanskje kunne utveksling av erfaringer mellom franske og norske skoleledere og lærere være nyttig? Det kan være gode grunner til å hevde at både den franske og den norske skole har sine fordeler og ulemper. Til syvende og sist vil det være et spørsmål om hvilken pedagogisk filosofi foreldre og myndigheter ønsker skal styre utformingen av den praktiske pedagogikk - og dermed av hvilken kvalifisering som ses som mest formålstjenlig for individ og samfunn.

Aperto advokat

Vi hjelper deg med private juridiske tjenester eller med din butikk eller forretning. Hos oss får du en gratis time.

Ansvarlig advokat
Knut Walle-Hansen
Behersker norsk, fransk, italiensk og engelsk. Medlem av Den Norske Advokatforening.

Telefon 23 32 79 99

E-mail: walle@hansen.as

Sekretær stud. jur. Kanwal Suleman.
Behersker norsk, urdu og engelsk.
Keysers gate 5, v/ Ibsen P-hus i Oslo.

HJELPEMIDDEL TIL EKSAMEN

Læringscenteret (LS) sendte den 22.5. ut eit nytt rundskriv til alle landets vidaregåande skolar med ei presisering av kva for hjelpemiddel elevane skal kunne bruke til eksamen. Ei viktig presisering er at "anbefalte" hjelpemiddel no i praksis blir å forstå som "tillatte" hjelpemiddel. Norsk Lektorlag har vore sterkt kritisk til korleis Læringscenteret har handsama denne saka. Lektorbladet vil i neste nummer ha meir stoff om korleis eksamen blei avvikla våren 2002 og gi ein kommentar til det som skjedde.

Finn Holme er lektor ved Ski videregående skole og er medlem av NLLs fagutvalg i matematikk. Foto:Privat.

TRE HJERTE- SUKK FRA EN MATEMATIKK- LÆRER

Av Finn Holme

Ofte kommer man over avisinnlegg med skolepolitikk som tema. Emnet er bredt og innfallsvinklene er mange. Mitt inntrykk er at den offentlige skoledebatten de siste årene har vært dominert av politikere, skolebyråkrater og fagpedagoger. Felles for de alle er at de ikke har sitt daglige virke i skolestua, noe også synspunktene deres bærer preg av. Selv har jeg vært lærer på allmenfaglig studieretning i den videregående skole i en mannsalder. Jeg har undervist i fysikk, sosialøkonomi og matematikk, men det er som matematikklærer jeg har desidert størst erfaring.

Hjertesukk nr.1:

Det burde være unødvendig å minne om at det er betydelig forskjell på ulike skolefag. Av den grunn må også undervisningsmetodene bli forskjellige. En form som virker i et fag, kan være håpløs i et annet. Dette poenget blir ofte borte når moderne skolepolitikere (for eksempel SVs Reikvam) snakker i generelle vendinger om ”andre og mer moderne” undervisningsformer. Ganske glatt hopper de over hva dette innebærer, rent konkret. Særlig får den tradisjonelle lektoren (den litt eldre og grå, som dere vet) gjennomgå. Han dreper jo enhver motivasjon hos sine elever med sitt kritt og sin tavle, han står i vegen for den kunnskapstørste eleven! Det eksisterer faktisk skolesjefer som på ramme alvor mener at man i disse IT-tider skal skru ned alle tavler.

Nå skal jeg være forsiktig med å kom-

mentere slike utsagn. Jeg har for eksempel ingen erfaring med å undervise i norsk, samfunnsfag eller fremmedspråk. Derfor har jeg heller ingen forutsetninger for å komme med forslag til forbedringer av undervisningen i disse fagene. Når det gjelder mitt eget hovedfag, matematikk, stiller saken seg imidlertid annerledes. Det er riktig at fagets innhold er kraftig endret siden jeg startet i 1968. Men jeg kan forsikre moderne skolepolitikere om at det er like vanvittig å skru ned tavlene i dag som det ville ha vært for tretti år siden. Ingen andre hjelpemidler kan måle seg med kritt og tavle når man skal avsløre geometriske hemmeligheter, funksjoners egenskaper, algebraiske lover, og lignende for en klasse med ca.25 elever. Selv de mest avanserte kalkulatoren vil ikke være til synderlig hjelp her. For de flinke elever har imidlertid kalkulator en viss verdi, selv om tiden som går med til å lære bruken av dem, er i drøyeste laget. Også i matematikk har vi tavleløse timer, for eksempel når enkeltelever krever individuell oppfølging. Men behovet for å dra til skogs eller inn på en PC er aldri til stede i en vanlig matematikktime. Når jeg nevner dette, er det fordi det er lærere som tar med seg elever ut i felten, for å observere, gjøre målinger, og så foreta matematiske beregninger når de er tilbake i skolestua. At de finner tid til slike sidesprang, er for meg ubegripelig. Men jeg ser ikke bort fra at de velger å hoppe over enkelte vanskelige deler av pensum, noe som er til skade for de flinke og interesserte elevene.

Hjertesukk nr. 2:

I de senere år har man fokusert på den framtidige mangel på kvalifiserte lærere i den videregående skole. Den tradisjonelle lektoren er i ferd med å forsvinne. Jeg er faktisk enig med dem som hevder at mer penger ikke nødvendigvis fører til en bedre skole. Men hadde samfunnet opprettholdt den rela-

tive lønnplassering for lærere i de siste 20-30 årene, hadde vi i dag hatt et godt utdannet lærerkorps på alle nivåer i skolesystemet. Jeg har ikke noen oversikt over for eksempel antall hovedfagsfysikere som er uteksaminert ved våre universiteter i de siste 10-15 årene, men jeg er temmelig sikker på at kun en liten del av disse har havnet i skolestua. Det står respekt av deres valg. Det står respekt av dem som har valgt skolen. De kunne lett ha funnet arbeid som ville gitt både høyere lønn og bedre arbeidsbetingelser. Men de har ikke vært mange nok. Om noen få år er mangelen på kvalifiserte fysikklærere et faktum, til tross for at antall elever som velger dette faget, har sunket kraftig. Dette siste er for øvrig et resultat av at viktige utdanningsinstitusjoner (medisin står her i en særstilling) har lempet på kravene om faglig fordypning ved inntak. Når jeg nevner fysikk, er det fordi det er umulig å erstatte en faglig kompetent lærer med en uten faglig bakgrunn, uansett hvor pedagogisk iderik denne måtte være. Et fransk ordtak sier at det er 100 måter å undervise på hvis man kan faget, men det er ingen måter hvis man ikke kan det.

I så henseende er det nok lettere å erstatte en matematikklærer. Det er nemlig langt flere elever som har dette faget, og derfor er det en større andel av disse som strever med relativt enkle problemstillinger. En lærer med svak faglig ballast kan da legge opp en fluktrute via enkle oppgaver, og begrunne sitt valg med viktigheten av å hjelpe de mange svake elever (som om det er disse som har mest nytte av matematikk i sin framtidige yrkeskarriere!)

Alternativt kan han slå inn på den for tiden umåtelig populære prosjektvegen. Denne er blitt en slags "Romantische Strasse" for våre moderne skolepolitikere, et sesam – sesam.

For disse vil jeg sikkert fortone meg som et gufs fra fortiden når jeg mener at pros-

jektarbeid faktisk er til hinder når man skal lære matematikk. Grunnen er at meningsfylte, tverrfaglige prosjektarbeider svært ofte har en samfunnsfaglig profil. Den matematikk som jeg har sett inngå i disse arbeidene, har vært triviell tallbehandling og prosentregning. Således er den matematiske viten som er nødvendig for å gjennomføre slike prosjekter uhyre beskjeden, og vil med letthet kunne ledes av hvilken som helst matematikklærer, uansett hvor tynn den faglige bakgrunnen er. Prosjektarbeid kan kanskje være utbytterikt, men man lærer ikke matematikk på denne måten. Som et apropos til at stadig færre velger de tunge realfagene, vil jeg nevne at siste gang man foretok en pensumrevisjon, ble det fra det viktige medisinske hold ytret sterke ønsker om å trekke inn mer statistikk i matematikkpensumet. Dette ble imøtekommet, og av pedagogiske grunner ble emnet plassert i 3. klasse. Men det kreves ikke matematikk i 3. klasse for å komme inn på medisinstudiet! Enda mer oppsiktsvekkende er det at man ikke trenger full fordypning i fysikk for å komme inn på NTH.

Hjertesukk nr. 3:

For tiden er det i vinden å gi de gode lærere bedre lønn enn de øvrige. Men hva som er en god lærer, er jo umulig å definere. (Ola liker lektor Hval, mens Kari ikke kan fordra ham.)

Men nå skal den gode lærer tilgodesees. Våre arbeidsgivere må da for skams skyld bestemme noen kriterier for dette. Min egen (Akershus fylke) har prestert det kunststykket å definere en god lærer som en som har ekstra utdannelse i pedagogikk! Er det noe fag som vi litt erfarne er skeptisk til, er det de mange avartene av akkurat dette faget. Mange av oss er heller av den oppfatning at det er den begeistrede læreren som er den "gode", og denne begeistring blir vanligvis større jo mer man kan. Man burde

etter min mening heller prioritert objektive kriterier som for eksempel faglig dybde og erfaring. I et fag som matematikk vil også fagkarakterer være en viktig pekepinn. Jeg har aldri skjønnet hvorfor disse skal være så viktige for elevene, men ikke for lærerne. Jeg er også kritisk til myten om "læreren som kan så mye, at han ikke kan lære bort". Dermed er jeg kommet fram til mitt sentrale poeng i denne forbindelse: Den faglig integrerte læreren, som mener at hans misjon er å formidle solide kunnskaper til de kommende generasjoner, stiller seg ofte kritisk til en rekke av de mer eller mindre gjennomtenkte forslag til endringer som

kommer fra oven. Som et eksempel har vi fått tredd ned over hodene på oss læreplaner som er så ulne at vi ikke kan vite hva elevene skal kunne, når de skal opp til eksamen. At dette er et overgrep mot den samvittighetsfulle eleven, er opplagt. Når vi da protesterer mot dette, blir vi stemplet som "lite samarbeidsvillige" og "umoderne", som er skeptiske til alt nytt og ikke fortjener bedre lønn.

Dette er urimelige anklager. Jeg kan nevne at vi for ca.30 år siden fikk nye og presise læreplaner, basert på et internordisk samarbeid. Disse representerte en nivåheving og ble godt mottatt av

begeistrede matematikklærere. Dette forteller at hvis man foreslår faglige framskritt, vil man ikke høre et kny fra den læreren som holder den "faglige fane" høyt hevet. Han vil tvert imot sterkt applaudere denne endringen. Når så applausen har manglet i de senere år, er det ikke fordi det ikke har skjedd endringer i faget. Dem har det vært mange av.

Men de har dessverre alle gått i gal retning. At norske elever ikke scorer så høyt på de internasjonale testene, er derfor ikke overraskende. Det underlige er at dette har kommet som en stor overraskelse for så mange.

NYE EKSAMENSFORMER I NORSK

Fagutvalget for norsk i Norsk Lektorlag har drøftet forsøk med nye eksamensformer i norsk.

Nesodden vgs og Frydenlund vgs er skoler hvor elevene bruker datamaskin til alt skolearbeid, også eksamen. Norskeksamen er noe annerledes for disse elevene enn for andre avgangselever innen studieretning for allmenne og økonomiske fag. Elevene får oppgitt tema for eksamen til begge dager, og de velger selv hvilken målform de vil bruke ved hver eksamensdag.

Under forberedelsestiden er alle hjelpemidler tilgjengelige, mens alle hjelpemidler bortsatt fra Internett og telefon er tilgjengelige under eksamen. Målet er at fagdagen skal bli tydeligere.

Til årets eksamen er faglærerne ved disse skoleene blitt bedt om å sensurere egne klasser. Dette er de svært skeptiske til.

Fagutvalget har i den forbindelse kommet med følgende uttalelse:

" Fagutvalget for norsk i NLL er kjent med at faglærere i norsk er bedt om å sensurere egne klasser i forsøk med IKT til sentralgitt eksamen i norsk. Fagutvalget mener at en slik ordning er uakseptabel. En uhildet vurdering av kandidatens kunnskaper og ferdigheter krever at to ukjente, eksterne sensorer utnevnes. Utnevning av sensorer må skje på samme måte enten eksamen avholdes tradisjonelt eller ved bruk av IKT."

Fagutvalget ønsker en evaluering av ordningen med bruk av hjelpemidler til eksamen. Fagutvalget ønsker videre at evalueringen av forsøket og eksamensoppgavene som brukes ved dette forsøket, sendes til skolene på linje med andre oppgaver."

Tid for bok

Hva i all Norden? - Anne Lise Jomisko presenterer nordisk litteratur.

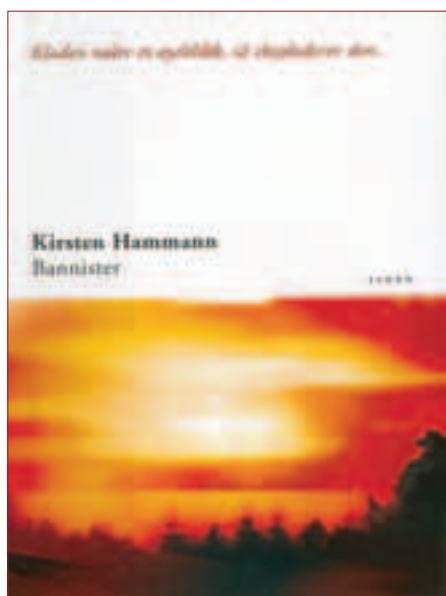
Sorgodyssé:

”Den store danske samtidsroman” er betegnelsen danske Politiken har brukt på Kirsten Hammanns *Bannister*. Romanen kom ut i 1997, og ble nominert til Nordisk Råds litteraturpris.

Foto: Øivind Larsen

Er du ute etter en leseopplevelse utenom det vanlige, en bok som opererer hinsides tradisjonen og som sprenger et tradisjonelt romanforløp, er *Bannister* et godt valg. Det er mange grunner til å gi seg denne oppsiktsvekkende boka i vold. Den bryter med alminnelig realisme, men forsøker å fange en troverdig livsfølelse, noe den etter min mening klarer. *Bannister* må leses allegorisk, og gjør en det, vil en oppdage radikale og uvante språk- og formkonstruksjoner som fanger en indre opplevelse i mer fysisk og direkte grad enn en vanlig romanform klarer. *Bannister* er først og fremst en fysisk leseopplevelse.

Hammann tar oss med på en surrealistisk reise. Umiddelbart minner sjangeren om science fiction, men så inntreffer mer barokke og absurde episoder, og ethvert sjangertilløp behandles respektløst og lekent. Forfatteren har uttalt at hun er ekstremt opptatt av språk, og i *Bannister* boltrer hun seg i språklige konstruksjoner. Men det virker ikke kunstig. Tvert imot er det spennende å se de mulighetene hun utforsker gjennom å skape tvetydigheter, dobbeltbunner og nyanserikdom.

Hammann er utro mot sine lesere. I det øyeblikket vi tror vi har forstått noe vesentlig, peker hun nese og dekonstruerer funnet vårt. Meninger oppløses underveis, for så å opptre i nye meningsammenhenger. Vi vet for eksempel ikke for sikkert om *Bannister* er en mann, en planet eller et system. Betydningen av navnet avhenger av hovedpersonen Ramonas erkjennelser og indre skiftende tilstand.

Ramona og kjærligheten

”Ramona kan ikke si hvem hun elsker, eller hvor vakker han er. Mannen hennes har forsvunnet, og han har tatt navnet og utseendet sitt med seg. Kjærligheten er det eneste hun har igjen. Den strekker seg som en blind og forhistorisk skap-

ning ut i rommet for å finne sin make.”

Bannister kan leses som en dannelsesroman om Ramona, kvinnen som har mistet sin elskede. Hun opplever tapet som en ekstrem fysisk smerte, som inntar kosmiske dimensjoner: ”Kloden nøler et øyeblikk, så eksploderer den”. Ramonas tap og dype sorg iscenesettes på overraskende måter, enten som en reise ut i universet eller inn mot det underbevisste. Vi vet ikke hva som er hva, og gir fort opp å finne ut av det, for det spiller ikke så stor rolle etter hvert som språkloopen fanger og fanger oss. Ramonas tilstand er kaotisk, akkurat som formen er det. Hun slynges ut i fremmede galakser, og det kan forstås som en allegori over at hennes verden har gått i stykker. Hammann har selv beskrevet boka som en erindring og gjenopplevelse av noe forferdelig som har skjedd. Hva det forferdelige består i, er opp til leserne å vurdere.

Fysisk leseopplevelse

Hammann har sans for det groteske. Boka rommer fortellinger om overgrep som er smertefulle å lese om. Men lidelsen snur raskt om til sin motpol; nytelsen, eller til humoristiske, vakre og erotiske scener med poetisk kraft. Ramona veksler mellom å føle seg som

levende død og full av livsmot og kjærlighet. Hun leter etter en vei ut av smerten og sorgen, og øyner lys i tunnelen. Vi lever med i hennes opp- og nedturet, og føler svimmelheten hennes. Få bøker er så fysisk virkningsfulle som denne.

Det er lett å gå seg vill i dette sprengte romanuniverset. Mange er skeptiske til formeksperimenter for formeksperimentets skyld. Men Hammann har mye på hjertet, og velger altså nye metoder for å uttrykke det. Jeg for min del opplevde noe nytt ved å lese Bannister. Det gjelder å holde seg godt fast og ta inn over seg det som best kan karakteriseres som en tekstlig performance. Fremdeles forvirret? Les boka.

Anne Lise Jomisko

Kirsten Hammann (1965-):

Mellem tænderne,
dikt 1992

Vera Winkelvir, roman 1993

Bannister, roman 1997

(Oversatt til norsk av Trude Marstein,
Tiden Forlags Gynt-serie)

NY LÆREPLAN I NORSK

Det er sannsynlig at det om et års tid blir satt i gang arbeid med ny læreplan i norsk for videregående skole. Det er naturlig at Norsk Lektorlag kommer med innspill i denne prosessen. Norsk Lektorlags fagutvalg for norsk ønsker derfor at medlemmene kommer med ideer og forslag til ny læreplan. Forslagene kan sendes til: Hans Olaf Nøklestad, Frederik II videregående skole i Fredrikstad, Torill Bjøndal, Nesodden videregående skole, Kristin Heffermehl, Oslo katedralskole og Astrid Weel Sannrud, Frederik II videregående skole.

E-post: asa@frederikii.vgs.no

Herr redaktør:
Hakke Hakkespett!

Som nyinnmeldt medlem i Norsk Lektorlag, men med 33 års uorganisert erfaring i bransjen, stusset jeg litt da jeg forleden mottok "Lektorbladet". Om selve navnet kan det sikkert sies en hel del, tanken går uvilkårlig til de mange lapper som utgis av lokale kirkesamfunn i Norge. Men la nå det være. Mer interessant var selve forsidebildet med to elever, pluss en lærer. Er det slik virkeligheten i norsk videregående skole er: en lærer pr. to elever? Ja, da hadde man vært i paradiset. Mineralvannflasken på pulten er vel typisk, det er jo flere minutter til neste friminutt. Så var det bamsen med nisselue inne, han må selvfølgelig være med – representativ som han er. Personlig tolererer jeg ikke hodeplagg innendørs, det burde heller ikke Norsk Lektorlag som ønsker å heve det faglige nivået i skolen. Parolen er enkel: Nå kan du ta av deg lua, Hakke Hakkespett er fløyet.

Forsiden på Lektorbladet
nr. 1-02

Med hilsen

Tore Dyrhaug, Nøtterøy.
Cand.philol.

DEN AKADEMISKE LÆRERSTANDS UNDERSTØTTELSESELSKAP

Herr redaktør!

Jeg ber på vegne av Understøttelsesselskapet om spalteplass til nedenstående årsberetning ettersom en del av medlemmene våre nå står i Deres fagforening:

Den Akademiske Lærerstand Understøttelsesselskap holdt sin årlige generalforsamling på Oslo katedralskole onsdag den 20. mars 2002. Årsregnskapet, gjennomgått og funnet i orden av revisor, ble godkjent. Dette viste at Understøttelsesselskapet i 2001 hadde utbetalt kr. 30500,- i bidrag til trengende. Gravferdsbidragene beløp seg til kr. 17600,-.

Så vel styrets formann, lektor Frøydis Dietrichson, som nestformann, lektor Petter Bjørn-Hansen ble gjenvalgt. Styrets utenbys medlemmer var i år på valg. Lektorene Wenche Smestad (Bergen) og Arve Strømman (Kristiansund N.) fikk begge fornyet tillit. Lektor Harald Berg (Mysen) ble valgt inn som nytt utenbys styremedlem. Styret består ellers av rektorene Odd Kollerud og Paul Jasper samt lektorene Svein Grønmo og Finn Egeland. Revisor Tormod Nygaard aksepterte også gjenvalg.

Det ble besluttet å beholde størrelsen på gravferdsbidraget (kr. 2200,-) også for neste år.

D.A.L.U.S. har etter oppdatering av medlemslistene rundt 1070 medlemmer og antallet forventes å holde seg jevnt. Selskapet har vært i virksomhet siden 1899 og tar med glede imot nye medlemmer. Kontingent for livslangt medlemskap er beksjedne kr. 500,-. Interesserte bes henvende seg til forretningsfører, direktør Kjell Gjøvenes, Sognsveien 6A, 0451 Oslo – eventuelt til selskapets sekretær, lektor Øystein Skjæveland, Bleikerfaret 97, 1387 Asker.

Med vennlig hilsen
Øystein Skjæveland
Den Akademiske Lærerstands Understøttelsesselskaps sekretær

Adresser i Norsk Lektorlag (NLL):

Sekretariat:

Norsk Lektorlag, Keyzers gate 5,
0165 Oslo. Telefon: 23327994, telefax: 23327990,
Nettsider: www.norsklektorlag.no
E-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Foto: Ø.L.

Generalsekretær:

Otto Kristiansen
Tlf. 23327994 (a), 48171611 (m),
e-post: otto.kristiansen@norsklektorlag.no

Foto: Ø.L.

Leder:

Henning Wold, Tønsberg.
Tlf. 23327994 (a), 91327691 (m),
e-post:
henning.wold@norsklektorlag.no

Foto: Privat

1. nestleder:

Gro Elisabeth Paulsen, Gjøvik.
Tlf. 61172176 (a), 61132635 (p),
e-post:
gro.elisabeth.paulsen@norsklektorlag.no

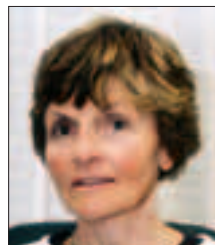

Foto: Ø.L.

2. nestleder:

Sigrid Skogan, Steinkjer.
Tlf. 74121700 (a), 74161431 (p),
e-post: Sigrid.Skogan@c2i.net

Sentralstyremedlemmer:

Foto: Ø.L.

Else Alvik, Ås, forsikringsansvarlig.
Tlf. 64975765 (a), 64940825 (p),
91583351 (m),
e-post: else.alvik@norsklektorlag.no

Foto: P.T.L.

Else Wigen Berner, Stavanger.
Tlf. 51529560 (a), 51581473 (p),
e-post: eberner@c2i.net

Foto: Ø.L.

Helge Bugge Eriksen, Skien, sekretær.
Tlf. 35905850 (a), 35545630 (p),
e-post: buggeriksen@hotmail.com

Foto: P.T.L.

Monica Haugland, Bergen.
Tlf. 55156377 (a), 55203665 (p),
e-post: MonicaHaugland@c2i.net

Foto: Ø.L.

Fred O. Slutaas, Elnesvågen, nettredaktør.
Tlf. 71266400 (a), 71262942 (p),
e-post: fred.olav.slutaas@norsklektorlag.no

Foto: Ø.L.

Inge Johnsen, Asker.
Tlf. 66782266 (a), 66906881 (p),
e-post: ijohnsen@start.no

LEKTORBLADET

Medlemsblad for Norsk Lektorlag

Nr. 2 - Juni 2002 • 1. årgang

ISSN: 1503 – 027X

Keysers gate 5, 0165 Oslo

Tlf.23327994

Fax 23327990

E-post: lektorbladet@norsklektorlag.no

Ansvarlig redaktør: Per Thorvald Larsen

Redaktørens telefon: 48263310

Årsabonnement: kr. 280,-

Annonsepriser:

1/1 side kr. 10000,-

bakside kr. 12000,-

1/2 side kr. 5000,-

1/4 side kr. 2500,-

Utgivelsesplan 2002:

Nr. 3-02: 9. sept. Materiellfrist: 16. aug.

Nr. 4-02: 18. okt. Materiellfrist: 27. sept.

Nr. 5-02: 3. des. Materiellfrist: 12. nov.

Layout/Trykk: Flisa Trykkeri AS

ane.marte@flisatrykkeri.no

Norsk Lektorlag i fylkene:

Fylke	Kontaktpersoner	Skole	Telefon	E-post
Akershus	Ranveig Wormstrand	Nesodden vgs.	66 96 15 11	rworms@online.no
Aust Agder	Terje Repstad	Møglestu vgs.	37 27 29 72	terje.repstad@moglestu.vgs.no
Buskerud	Niels Petter Vardøen	Strømsø vgs.	66 98 04 72	oystein.jannestad@skole.bfk.no
Finnmark	Roald Johansen	Vardø vgs.	78 95 29 60	stephen.strand@vdsvgs.finnmark-f.kommune.no
Hedmark	Alf Børge Aschim	Stange vgs.	62 53 58 78	ab.aschi@online.no
Hordaland	Monica Haugland	Fyllingsdalen vgs.	56 32 03 28	psdufva@hotmail.com
Møre og Romsdal	Kjell Skorgevik	Fagerlia vgs.	70 12 16 27	kjell.skogervik@sensewave.com
Nord Trøndelag	Bjørn Frosthammer	Namsos vgs.	74 27 37 99	bjoern@home.kvalito.no
Nordland	Jorund Eldervik	Fauske vgs.	75 64 50 12	jorund@hotmail.com
Oppland	Just Almås	Gausdal vgs.	61 25 72 61	justalmas@hotmail.com
Oslo	Jon Hybert Sand	Nordstrand vgs.	66 80 70 78	jonsand20@hotmail.com
Rogaland	Else Wigen Berner	Bergeland vgs.	51 58 14 73	eberner@v2i.net
Sør Trøndelag	Oddvar Forseth	Adolf Øien vgs.	72 83 26 68	o-forset@online.no
Telemark	Tor Henning Olssen	Bamble vgs.	35 96 09 21	tholssen@hotmail.com
Troms	Solveig Ryeng	Kvaløya vgs.	77 69 53 44	fjaera@hotmail.com
Vest Agder	Knut Erik Ljosland	Vågsbygd vgs.	38 09 60 08	knut.ljosland@organizer.net
Vestfold	Odd A. Frydenberg	Sande vgs.	35 97 26 92	odd.frydenberg@sandefjord.vgs.no
Østfold	Hroar Gravning	St. Olav vgs.	69 34 69 39	hr_gravn@stolav.vgs.no

Våkne lektorer får hytteforsikring til medlemspris

*Som medlem av Norsk Lektorlag har du
tilgang til vår beste hytteforsikring*

Priseksempler:

Bruttoareal 71-90 kvm kr 1.655 pr år

Bruttoareal 91-120 kvm kr 2.071 pr år

Eksemplene gjelder fullverdiforsikring av
hytte med innbo inntil kr 1,2 mill.
Naturskadeforsikring er inkludert i premien.

Som totalkunde får du enda lavere premie

Har du forsikringer i flere selskap? Samler du
forsikringene – inkl. bilforsikringen – gjennom
Lektorforsikringen, kan du spare penger.

Velkommen til å sette oss på prøve!

Lektorforsikringen er etablert for å ivareta
lektorenes eget forsikringsbehov. Dersom du
ikke allerede har flyttet dine forsikringer til
Lektorforsikringen, kan du ringe 67 83 45 44,
eller sende en mail til lektorforsikringen@vital.no
Du kan også ringe DnB på 04800.

LEKTORFORSIKRINGEN

Senter for forsikring og finansielle tjenester for medlemmer av NLL